

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Onko sairain potilas verhon takana?

Yleislääkäripäivät 23.11.2023

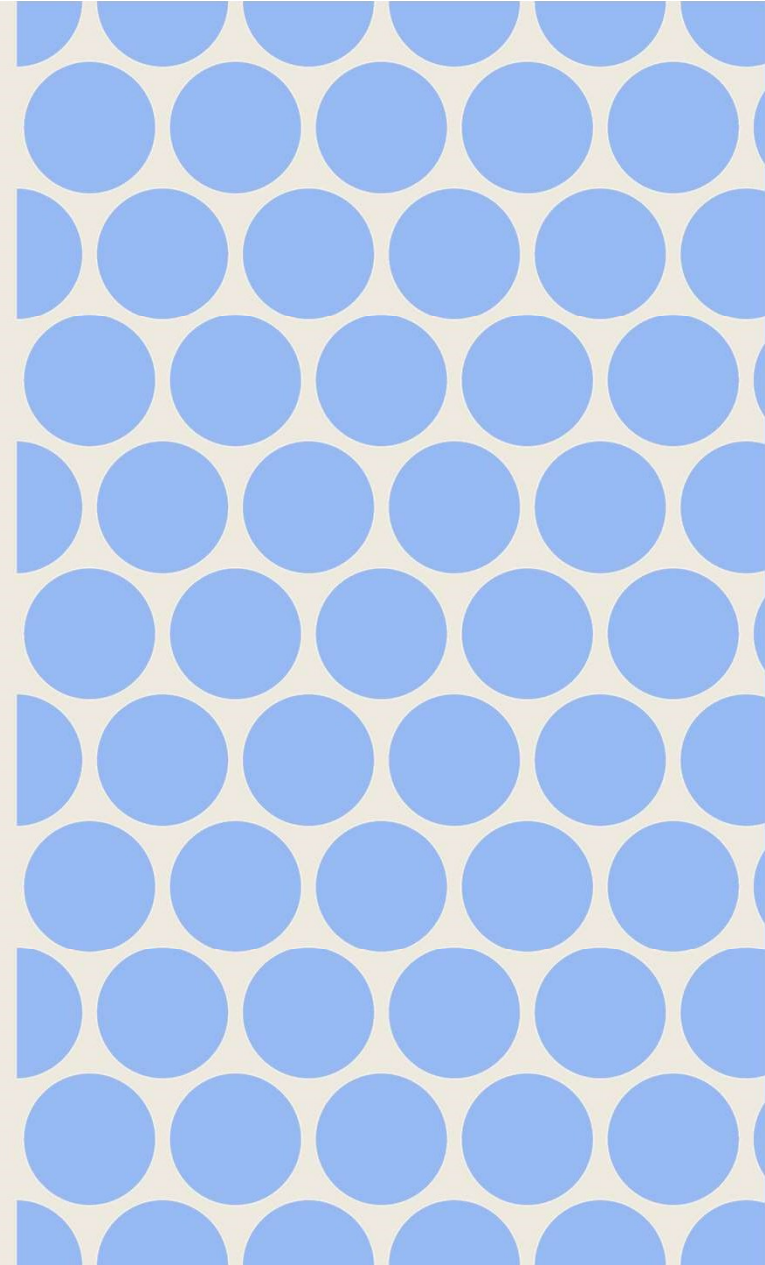
Tapani Hämäläinen
Lääkintöneuvos
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto (APO)
Palvelujärjestelmäyksikkö (PAL)

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Mitä kiireettömän hoitotakuun
kiristämisestä on päätetty ja kuinka se
on lähtenyt käyntiin julkisessa
perusterveydenhuollossa?

STM:n näkökulma

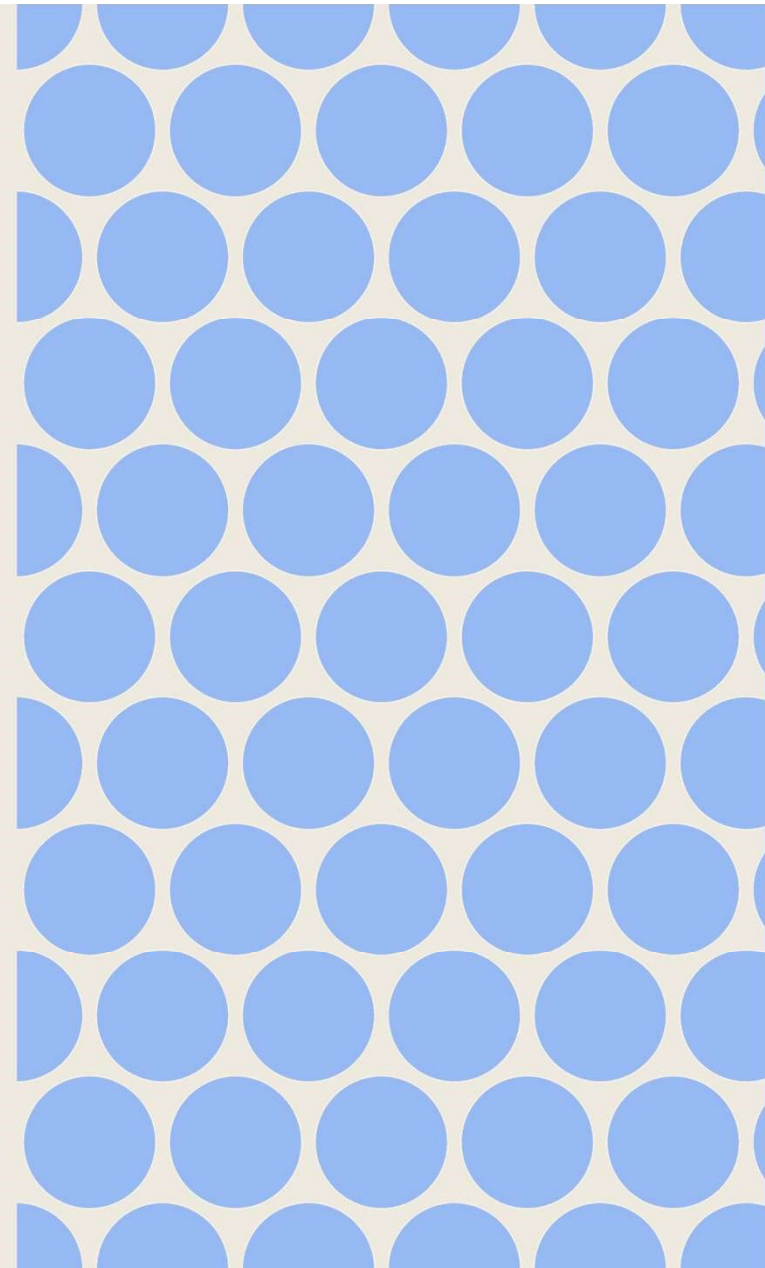

Tässä esityksessä

- Lainsäädännöstä
- Hoitoon pääsystä
- Nostoja

Lainsäädännöstä

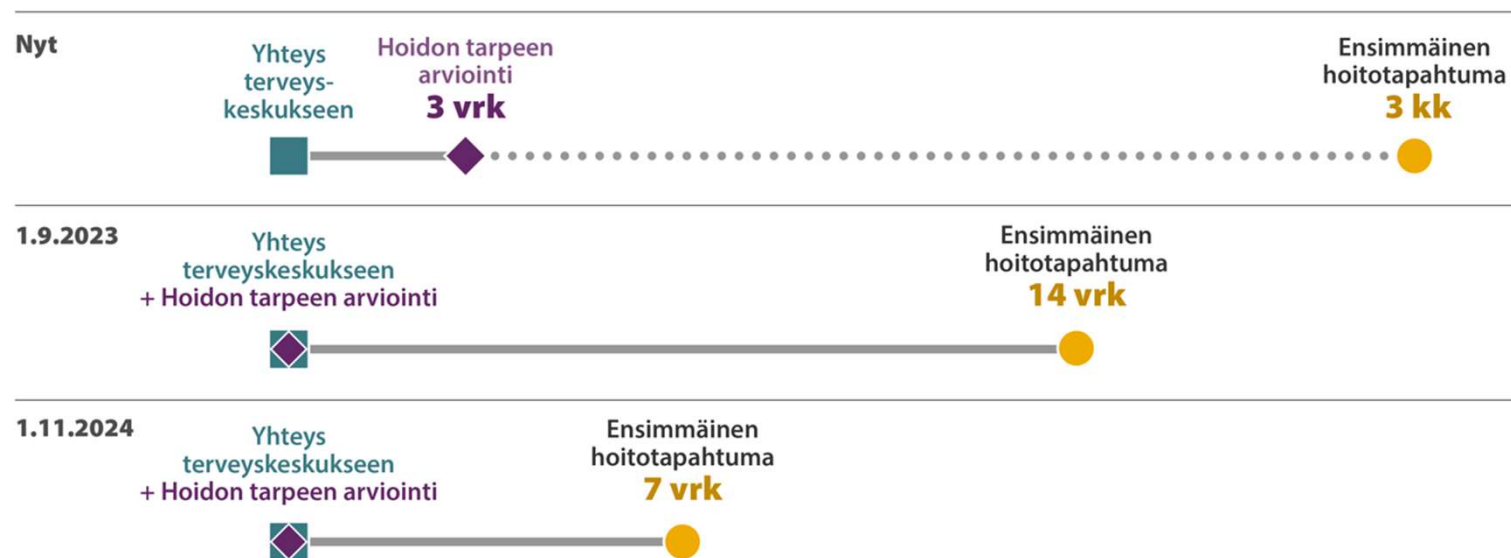
Terveydenhuoltolaki

- 51 § Yhteyden saaminen perusterveydenhuollon yksikköön ja arvio hoidon tarpeesta
- 51 a § Pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan hoitoon
- 51 b § Pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan suun terveydenhuoltoon
- 51 c § Pääsy perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavaan erikoissairaanhoidon
- 54 § Hyvinvointialueen velvollisuus hankkia palveluja muualta
- 55 § Tietojen julkaiseminen

Tiukentunut perusterveydenhuollon hoitotakuu on tärkeä ajuri perusterveydenhuollon vahvistamiseksi ja hoidon saatavuuden parantamiseksi

Avosairaanhoidossa

Potilaalla on oikeus hyvään hoitoon

- Hoitoon pätee terveydenhuollon yleissääntely, kuten potilaan oikeus hyvään hoitoon, terveydenhuollon ammattihenkilön velvoite noudattaa lääketieteellisesti perusteltuja menettelytapoja, velvoite toteuttaa sairaanhoito potilaan lääketieteellisen tai hammaslääketieteellisen tarpeen ja käytettävissä olevien yhtenäisten hoidon perusteiden mukaisesti. Hoito on toteutettava tarkoituksenmukaisella tavalla ja yhteistyöllä. Säännös hoidon toteuttamisesta hoito- ja kuntoutussuunnitelman mukaisesti ei myöskään oikeuta jaksottamaan jatkohoitokertoja hyvän lääketieteellisen käytännön vastaisesti.

Mitä 14 vuorokauden **enimmäisaika** koskee?

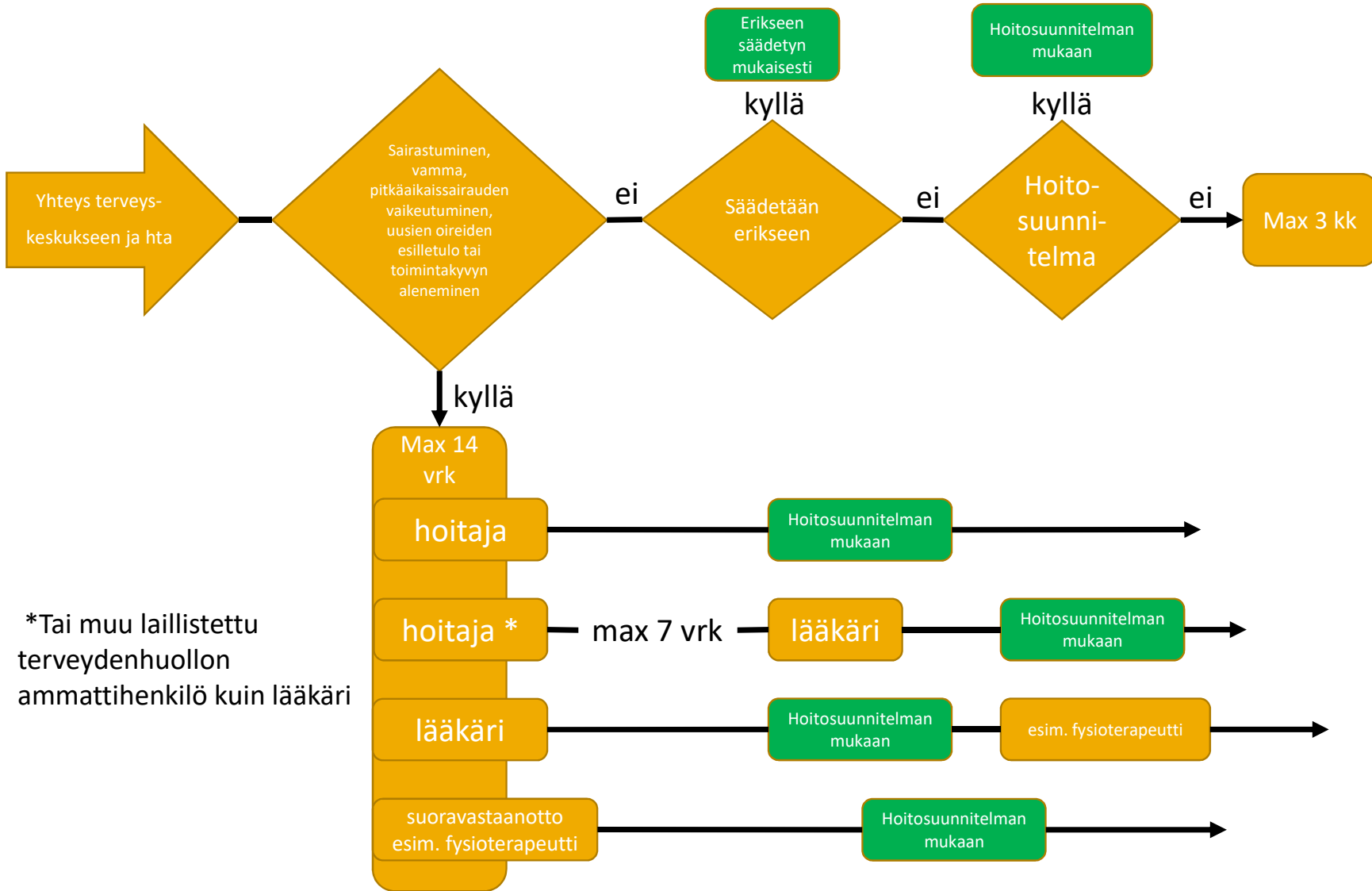
- 14 vuorokauden enimmäisaikaa sovelletaan, jos potilaan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan.

Mitä 14 vuorokauden **enimmäisaika** ei koske?

- hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotapahtumia
- käyntejä perusterveydenhuollossa toimivan muiden lääketieteen erikoisalojen kuin yleislääketieteen erikoislääkärin vastaanotolla
- hoitotapahtumia, jotka tehdään yksinomaan terveydenhuollossa laadittavan todistuksen tai lausunnon saamiseksi
- terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä tai terveystarkastusta
- rokotuksia, elleivät ne liity kiireettömään sairaanhoitoon
- väestötason ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä (seulonnat, tietyt rokotukset, neuvolatoimintaan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat määräaikaistarkastukset), joista säädetään erikseen.

*Tai muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö kuin lääkäri

Taloudelliset vaikutukset

Arvio vaikutuksista valtion talouteen, miljoonaa euroa vuoden 2019 tasossa:

	2023 (1.9 lähtien)	2024	2025	2026
Hyvinvointialueet (netto, josta asiakasmaksut vähennetty)	68,0	108,2	121,1	119,0
YTHS	0,7	1,0	1,3	1,3
Vankiterveydenhuollon yksikkö	0,4	1,1	1,1	1,1
Rikosseuraamuslaitos	0,3	0,8	0,8	0,8
Valvontaviranomaiset	0,23	0,7	0,7	0,7
Sairaanhoitovakuutus	-0,1	-0,3	-0,7	-1,0
Yhteensä	69,5	111,57	124,4	122,0
Yhteensä, vuoden 2023 tasossa	72,7	116,8	130,2	127,6

HE 55/2023 vp

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolain muuttamisesta annettua lakia ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta annettua lakia siten, että **1.9.2023 voimaan tullutta kiireettömän perusterveydenhuollon sairaanhoidon hoitoon pääsyn 14 vuorokauden enimmäisaikaa ei tiukennettaisi 1.11.2024 seitsemään vuorokauteen.**
- StVM 15.11.2023

Valiokunnan mietintö StVM 10/2023 vp

HE 55/2023 vp

- *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa 14 päivän hoitoon pääsyn enimmäisajan toteutumista perusterveydenhuollossa ja edistää sen toteutumiseksi vaikuttavien menetelmien käyttämistä kaikilla hyvinvointialueilla.*
- *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vahvistetaan perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa hoitosuhteen jatkuvuutta ottamalla käyttöön omalääkäri- ja omahoitajamalli, **omatiimimalli** tai perhelääkärimalli taikka laajentamalla niiden käyttöä.*

Hallitusohjelmasta

2.4 Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistaminen

Palveluiden saatavuus

Hyödynnetään hoitoonpääsyn parantamisessa ja hoidon jatkuvuuden vahvistamisessa myös omalääkäri-, omahoitaja- ja omatiimimallia. Selvitetään myös ammattiharjoittajan mallin hyödyntämistä.

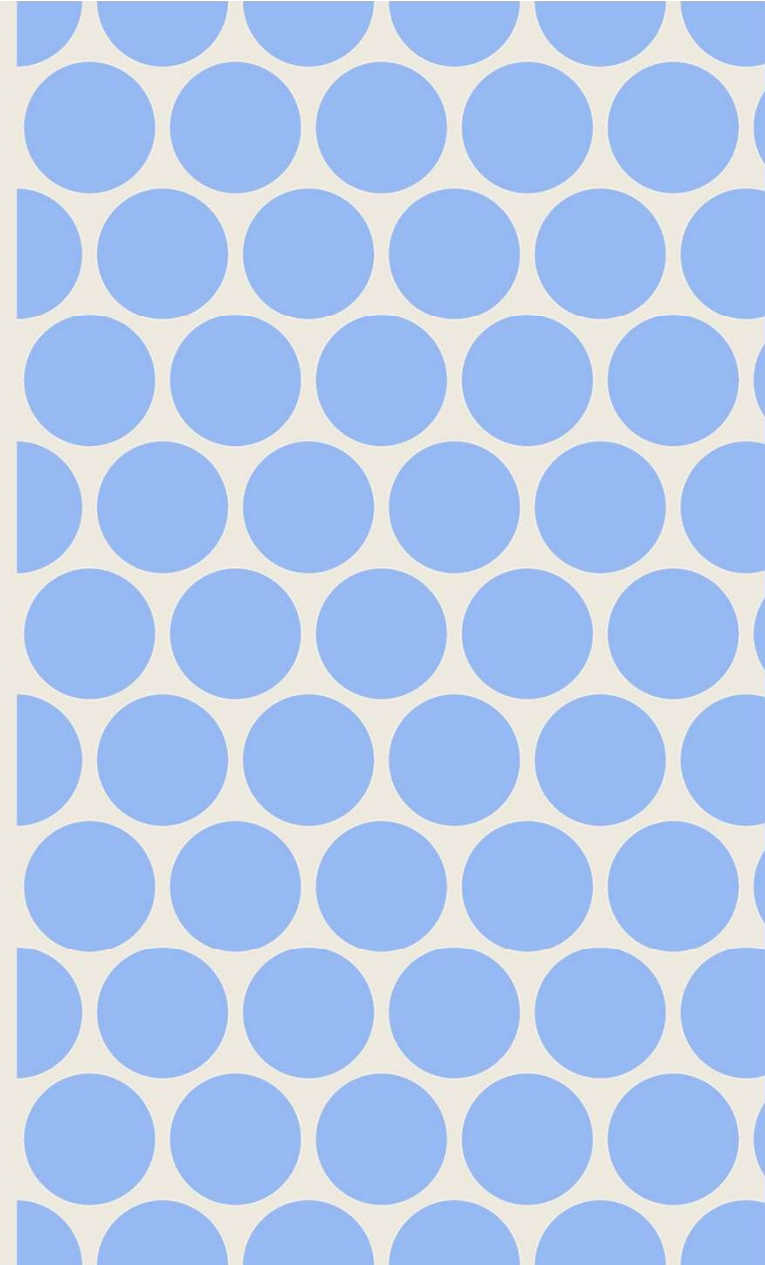
Suomen kestävän kasvun ohjelman sitova tavoite

- Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarin 4 investoinnin 1 sitova tavoite on, että **vuoden 2025 lopussa 80% kiireettömän hoidon käynneistä perusterveydenhuollossa toteutuu 7 vuorokauden sisällä.**
- Tavoite koskee kaikkien ammattiryhmien käyntejä yhteensä, sisältäen etä- ja läsnäkäyntejä.
- Heinäkuussa 2023 täten mitaten hoitoon pääsy toteutui 7 vuorokaudessa 79 %:sti. Maaliskuussa 2023 luku oli 72 %.

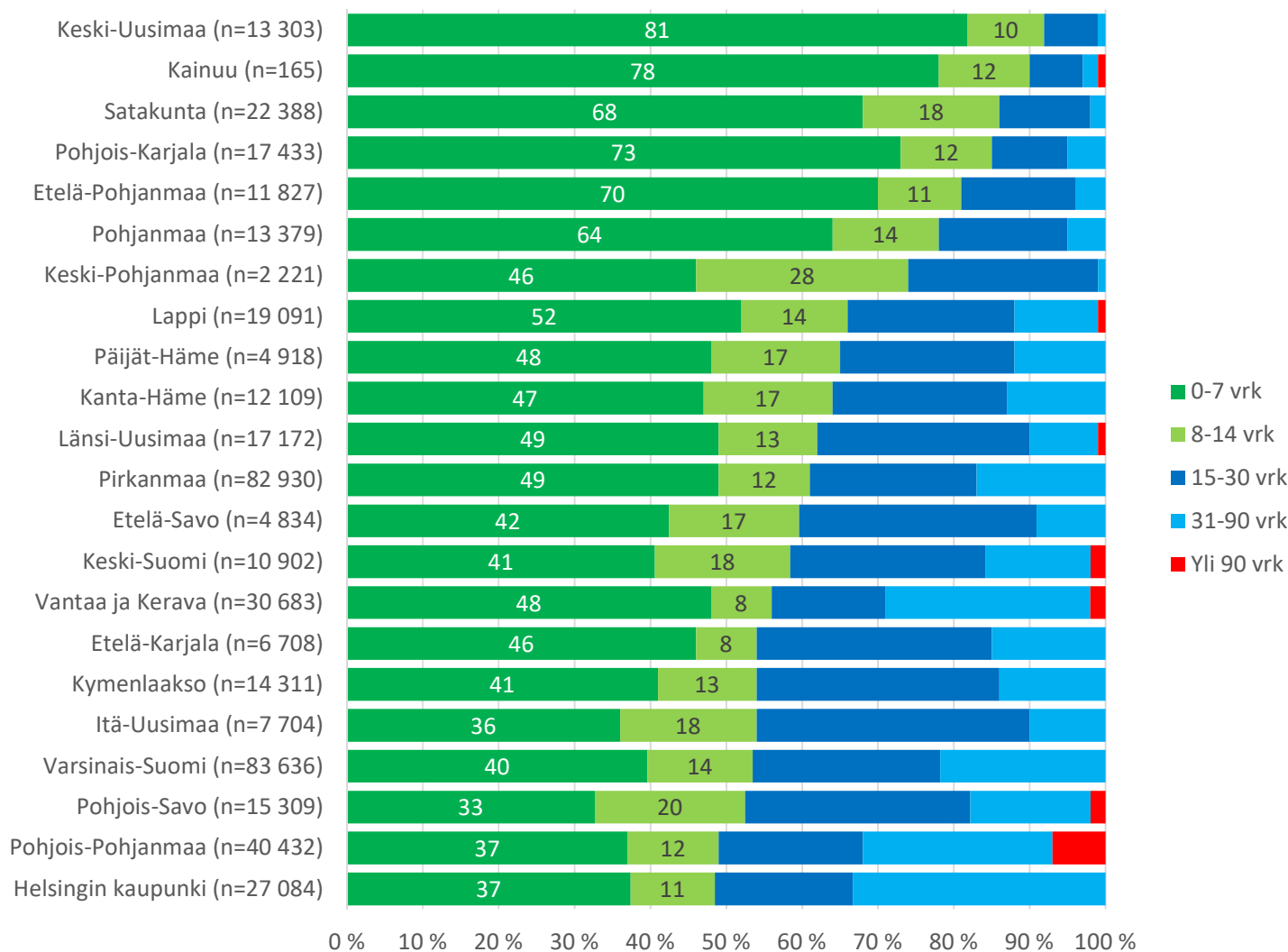
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Hoitoon pääsy ennen hoitotakuun kiristymistä

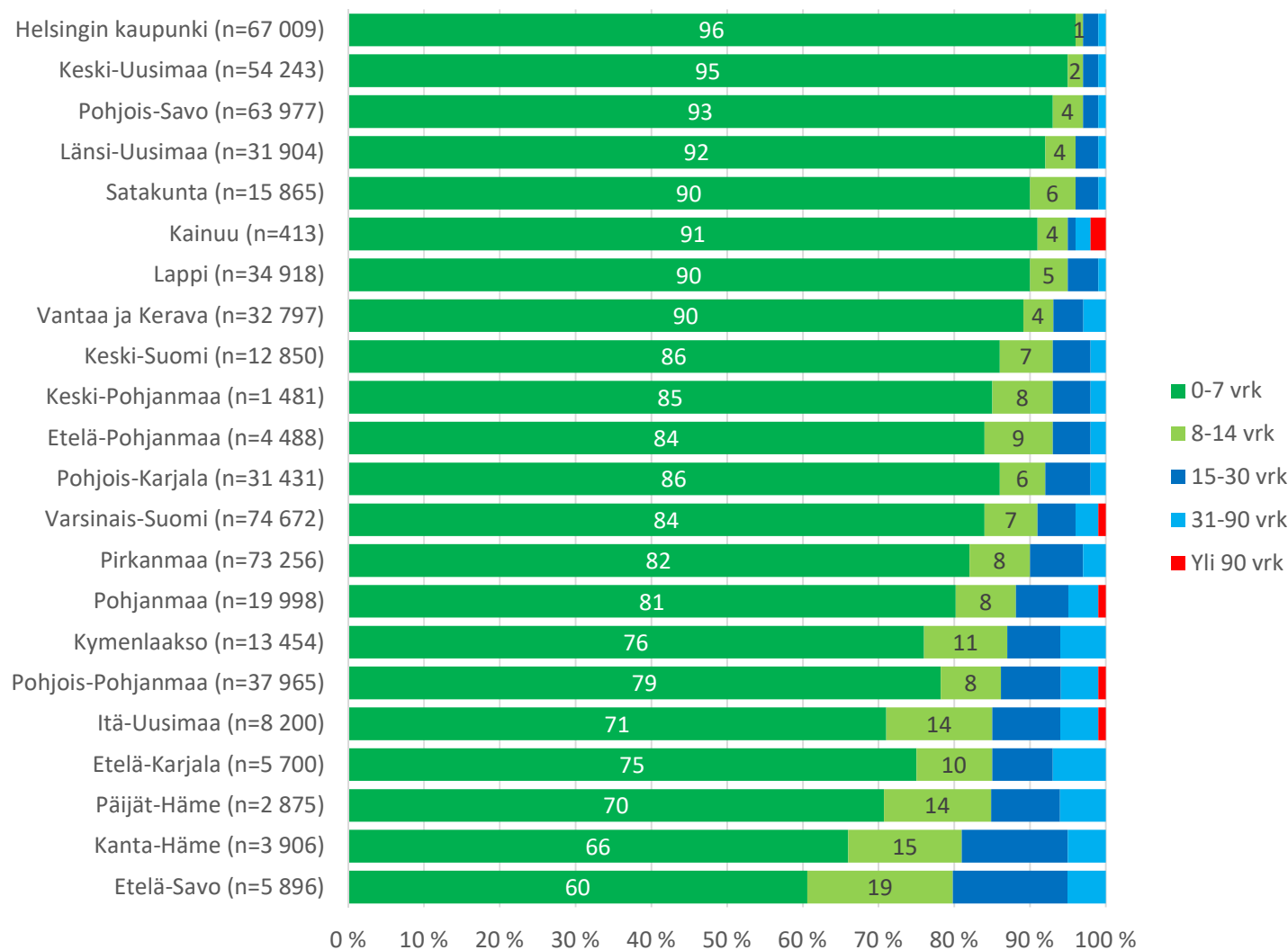

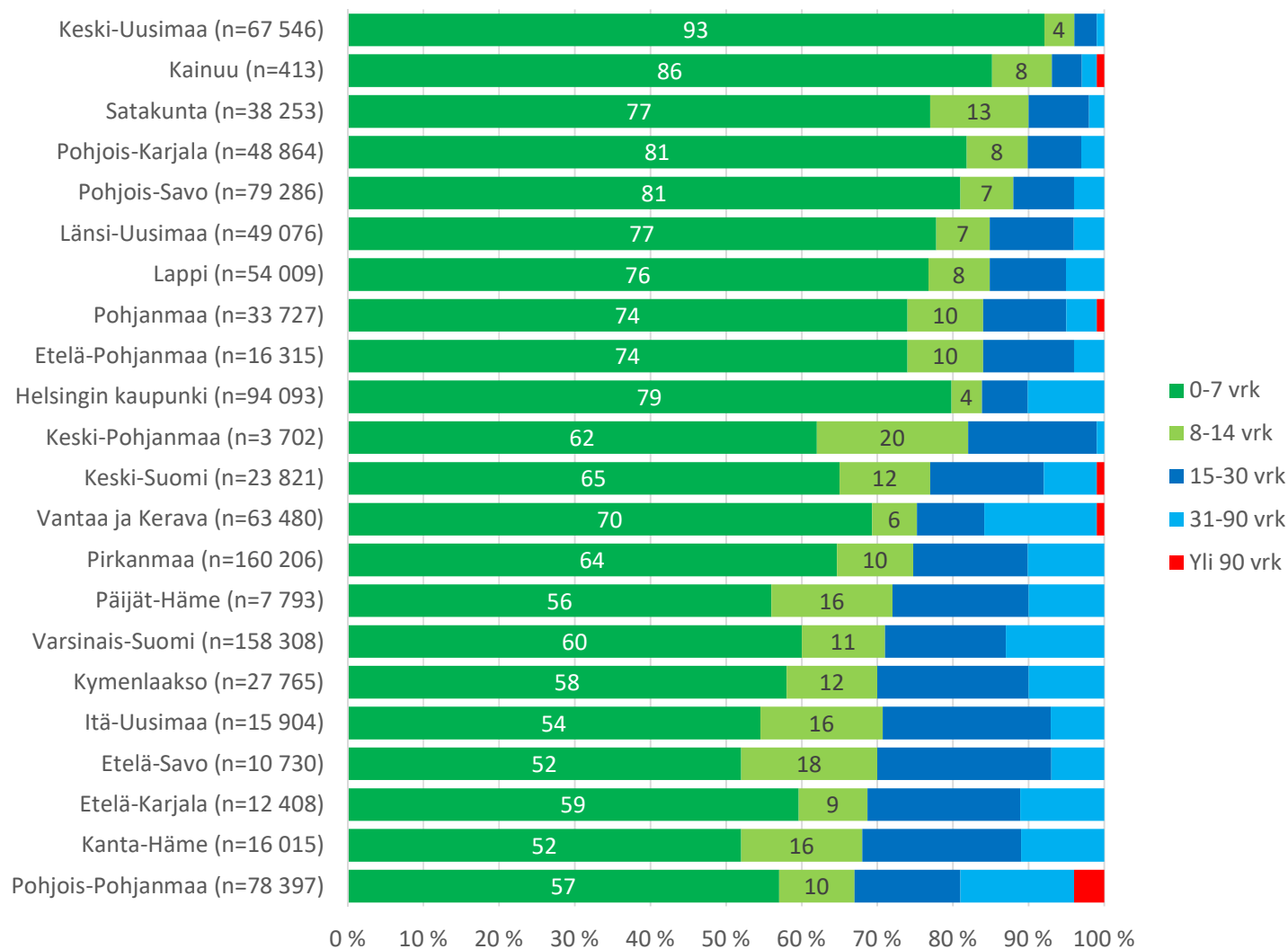
Julkisessa terveydenhuollossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidon **lääkärille** hoitoon päässeiden osuudet (%) hoidon tarpeen arvioinneista toteutuneisiin käynteihin hyvinvointialueittain vuonna 2023. Lähde: THL perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn tietokanta (tiedot päivitetty 15.9.2023).

Julkisessa terveydenhuollossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidon **sairaan- tai terveydenhoitajalle** hoitoon päässeiden osuudet (%) hoidon tarpeen arvioinneista toteutuneisiin käynteihin hyvinvointialueittain vuonna 2023. Lähde: THL perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn tietokanta (tiedot päivitetty 15.9.2023).

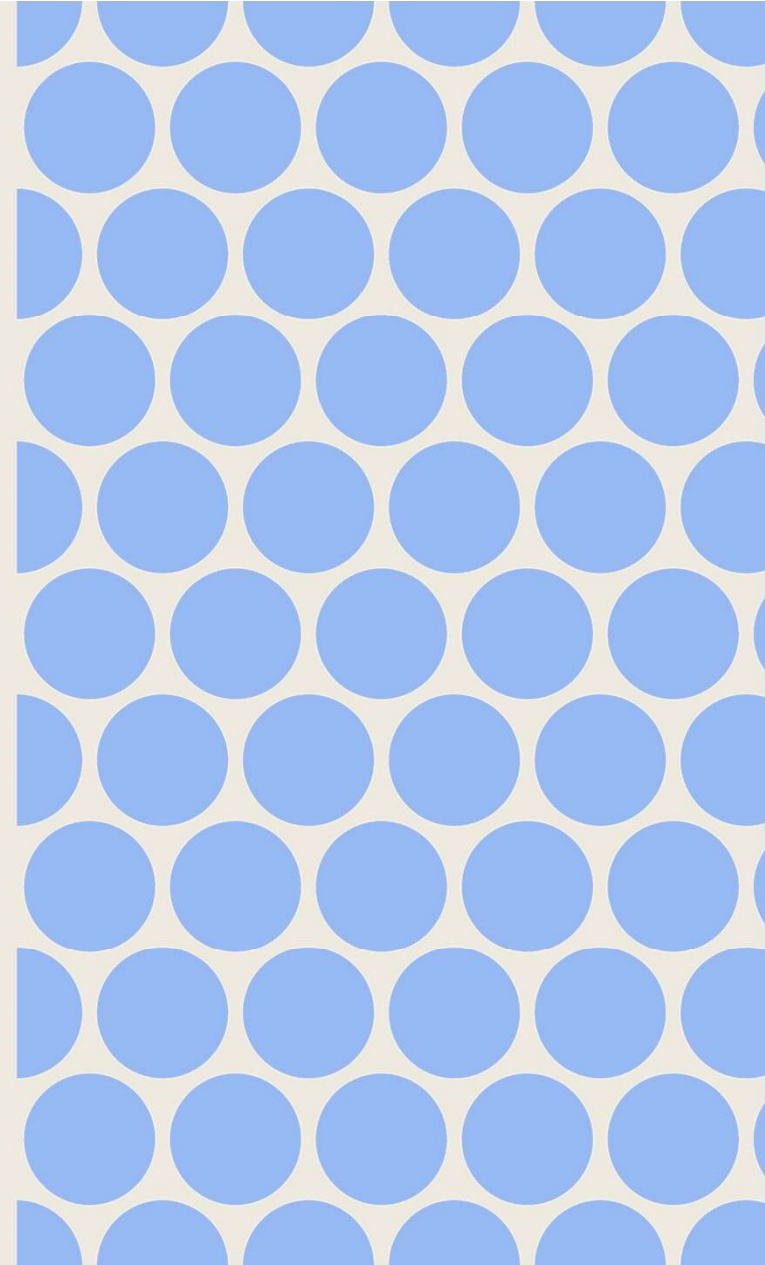
Julkisessa terveydenhuollossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidon **lääkärille sekä sairaan- tai terveydenhoitajalle** hoitoon päässeiden osuudet (%) hoidon tarpeen arvioinneista toteutuneisiin käynteihin hyvinvointialueittain vuonna 2023. Lähde: THL perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn tietokanta (tiedot päivitetty 15.9.2023).

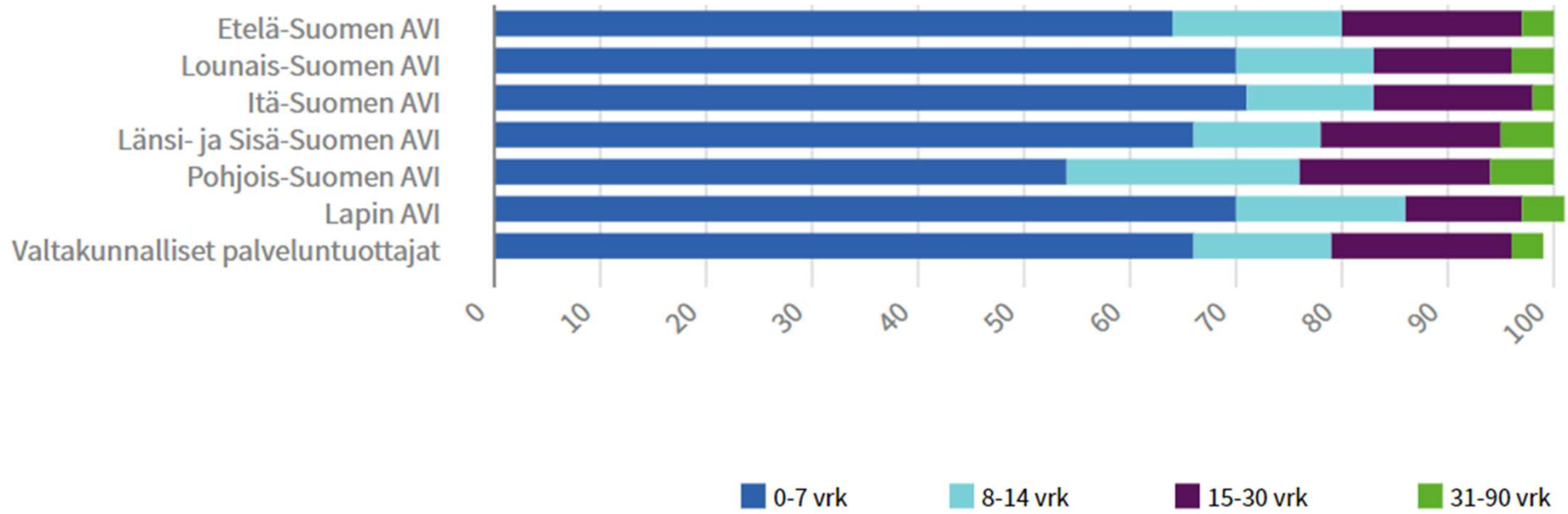
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Hoitoon pääsy hoitotakuun kiristymisen jälkeen

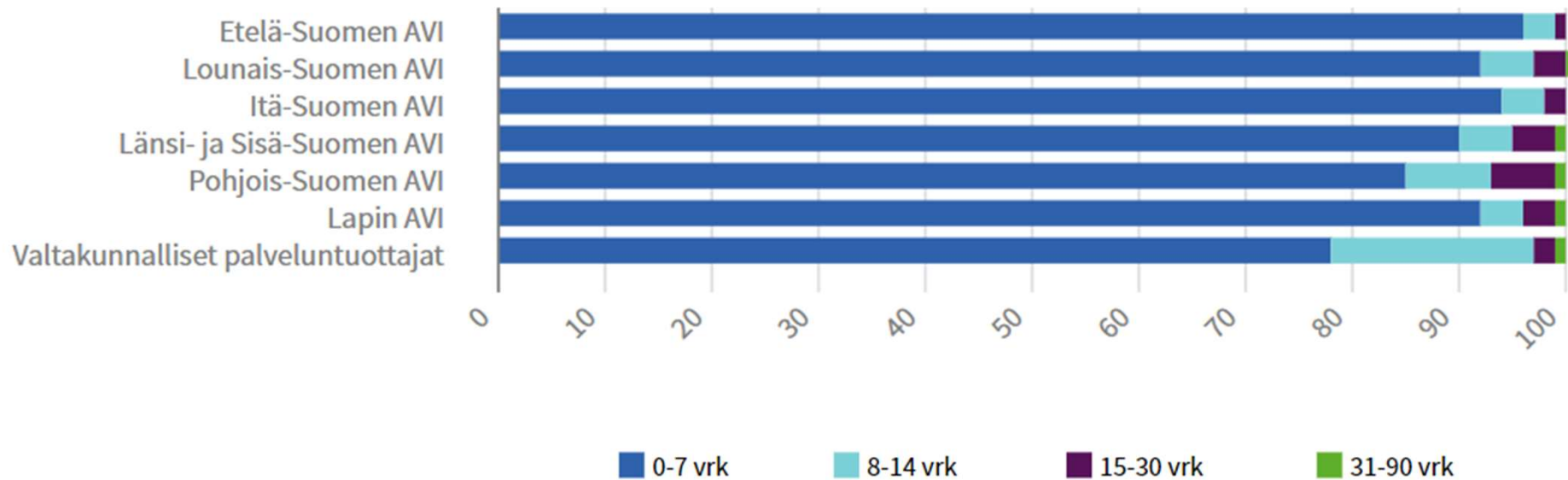

Julkisessa terveydenhuollossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärille hoitoon päässeiden osuudet (%) hoidon tarpeen arvioinneista toteutuneisiin käynteihin. Hoidontarpeen arvio on tehty 1.9.2023 tai sen jälkeen. Lähde: THL, tiedot 10/2023 mukaan lukien

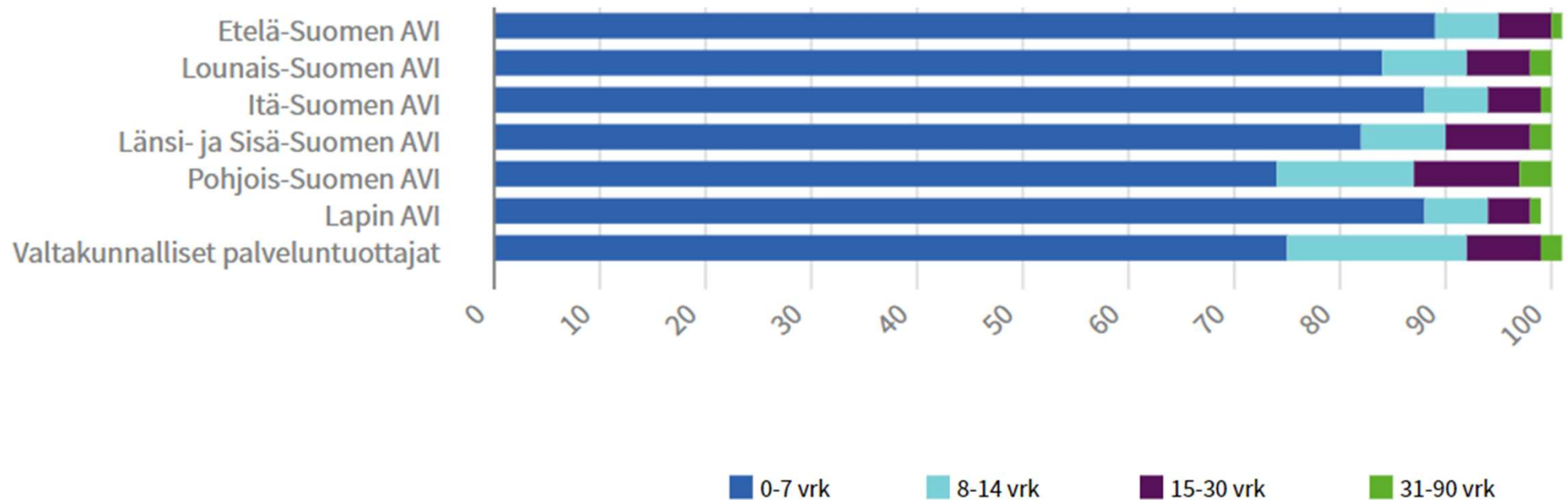

Julkisessa terveydenhuollossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidon sairaan- tai terveydenhoitajalle hoitoon päässeiden osuudet (%) hoidon tarpeen arvioinneista toteutuneisiin käynteihin. Hoidontarpeen arvio on tehty 1.9.2023 tai sen jälkeen. Lähde: THL, tiedot 10/2023 mukaan lukien

Julkisessa terveydenhuollossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitoon päässeiden (**kaikki ammatit**) osuudet (%) hoidon tarpeen arvioinneista toteutuneisiin käynteihin. Hoidontarpeen arvio on tehty 1.9.2023 tai sen jälkeen. Lähde: THL, tiedot 10/2023 mukaan lukien

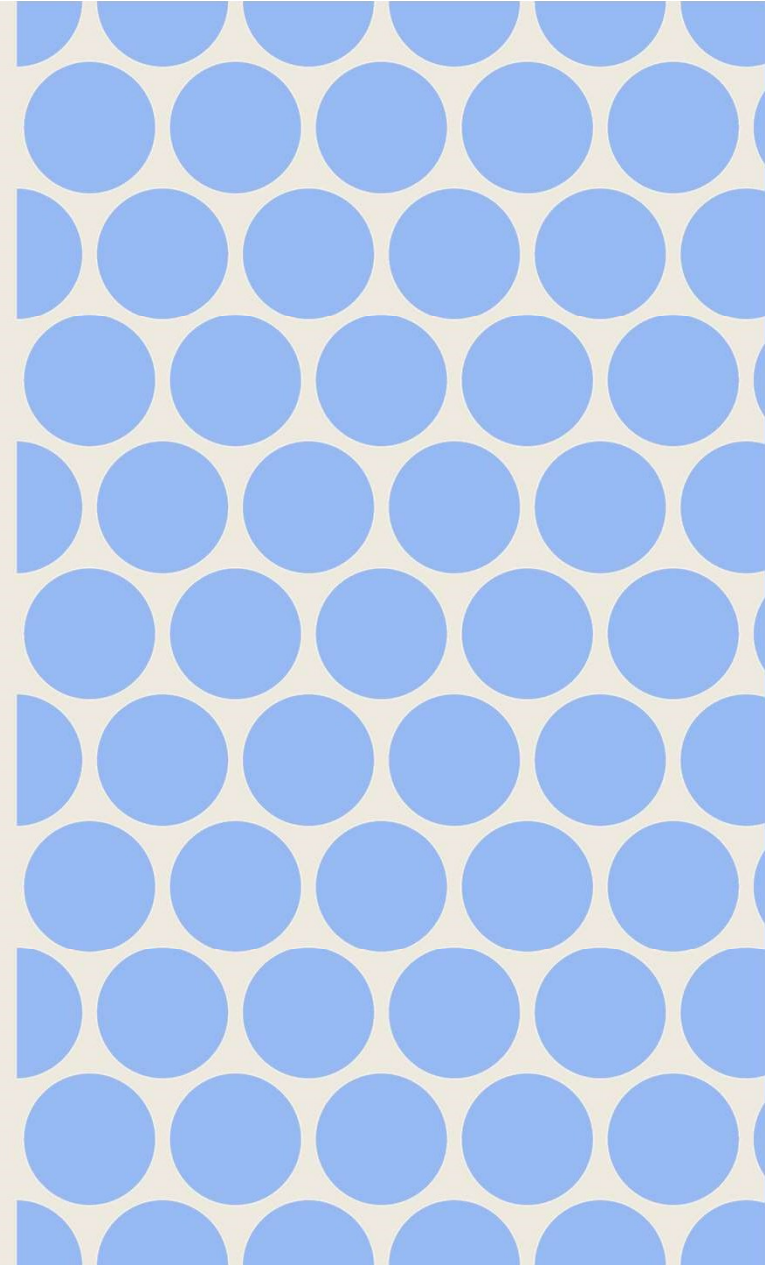
Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteiden keskukseseen

Miten yhteyden saaminen toteutuu?

Nostoja

Palvelunjärjestäjän velvollisuus hankkia palveluja muualta

- Hoidon ja tutkimuksen tarpeen arvion yhteydessä on arvioitava pystyykö hyvinvointialue tuottamaan tutkimukset, hoidon ja kuntoutuksen määräajoissa
- Jos hyvinvointialue ei voi itse tuottaa tutkimuksia, hoitoa tai kuntoutusta määräajassa, on potilas ohjattava muiden palveluntuottajien palveluiden piiriin (ostopalvelut, palveluseteli, yhteistyö hyvinvointialueiden välillä)

Siirtymäaika

- *Nimikesuojatut terveydenhuollon ammattihenkilöt, jotka tämän lain 51 §:n voimaan tullessa tekevät perusterveydenhuollon sairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointia, saavat hoitaa tämän lain 51 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää 31 päivään elokuuta 2027 saakka, jos heillä on tehtävään riittävä osaaminen ja kokemus.*

Lisätietoa

- Kiireettömään hoitoon pääsyä koskevat säännökset tiukentuvat 1.9.2023 alkaen. Ohjekirje, 14.7.2023, <https://stm.fi/haku?q=ohjekirjeet>
- Hallituksen esitys HE 74/2022 vp, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_74+2022.aspx
- Hallituksen esitys HE 55/2023 vp, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_55+2023.aspx
- Terveysturvalaki, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>
- Kysymyksiä ja vastauksia hoitotakuusta, <https://stm.fi/hoitotakuu/ukk>
- <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/terveyspalvelut/hoitoonpaasy-perusterveydenhuollossa>

KIITOS

tapani.hamalainen@gov.fi

Sosiaali- ja
terveysministeriö